



HUKUK FAKÜLTESİ

Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumları



İNTERNETTE DEZENFORMASYON VE HUKUK SEMPOZYUMU ÖZET BİLDİRİ KİTABI



ISBN: 978-605-83569-9-3

16 Mayıs 2022 Ankara

Bu özet bildiri kitabının her hakkı saklıdır. Bu yayının tümü veya bir bölümü izin alınmaksızın çoğaltılamaz, basılıp yayınlanamaz, kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

Bu yayında yer alan yazılarda öne sürülen görüşler yazarların kişisel görüşleridir; yazılar ile ilgili her türlü sorumluluk yazarlara aittir.

İNTERNETTE DEZENFORMASYON VE HUKUK **SEMPOZYUMU**

SYMPOSIUM ON DIGITAL DISINFORMATION AND LAW

16 Mayıs 2022

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Bülent KENT
Doç. Dr. Yasin SÖYLER
Dr. Öğr. Üyesi Merve Ayşegül KULULAR İBRAHİM
Arş. Gör. Dilara DÖNMEZKUŞ
Arş. Gör. Dilek Özge ERDEM
Arş. Gör. Sena KONTOĞLU
Arş. Gör. Melik Ahmet AKÇINAR

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Bülent KENT
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Leyla KESER
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin ARSLAN
Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Zakir AVŞAR
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa AVCI
Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Emin BİLGE
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Olgun DEĞİRMENCI
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Hayrunnisa ÖZDEMİR
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Murat SEZGİNER
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf YAŞAR
Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Erdal YERDELEN
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman YILMAZ
Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz ERDOĞAN
Antalya Bilim Üniversitesi
Doç. Dr. İlker ÖZTAŞ
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Doç. Dr. Turan ŞAHİN
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülşah Sinem AYDIN ATEŞ
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇATLI
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin EKİCİ
İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Zafer İÇER
Marmara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Bedii KAYA
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Talat KAYA
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Dr. Ahmet KILIÇ
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
Dr. Mustafa KÜÇÜKALİ
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu



Sempozyum çevrim içi olarak yapılacak ve **ASBÜYouTube**
kanalı üzerinden yayınlanacaktır.

youtube.com/channel/UCVV0heSLkr85AZLQ-PFBsdg

cyberlaw@asbu.edu.tr — cyberlaw.asbu.edu.tr

İÇİNDEKİLER

İNTERNET SİTELERİNİN ÇEREZ (COOKIES) POLİTİKALARINDA DEZENFORMASYON VE HUKUKİ BOYUTU.....	4
<i>Prof. Dr. Seldağ GÜNEŞ PESCHKE/Doç. Dr. Lutz PESCHKE/ Dr. Öğr. Üyesi Yasin AYDOĞDU</i>	
İNTERNETTE DEZENFORMASYONLA MÜCADELE TARTIŞMALARI BAĞLAMINDA ANAYASA MAHKEMESİ'NİN WIKIPEDIA KARARI	6
<i>Doç. Dr. Yasin SÖYLER</i>	
SOSYAL MEDYADA YALAN HABER VE KİŞİLİK HAKKI.....	8
<i>Dr. Öğr. Üyesi Merve Ayşegül KULULAR İBRAHİM</i>	
AMERİKAN HUKUKU PERSPEKTİFİNDE SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA DEZENFORMASYON SORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
<i>Öğr. Gör. Dr. Samet TATAR</i>	
DEZENFORMASYONLA HUKUKİ MÜCADELEDE FRANSIZ HUKUKU ÖRNEĞİ	12
<i>Dr. Öğr. Üyesi Özge OKAY TEKİNSOY</i>	
DEZENFORMASYONUN ENGELLENMESİNDE İDARE HUKUKUNUN MÜDAHALE ARAÇLARI	14
<i>Öğr. Gör. Uğur Cem TÜRKER</i>	
DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE BİR AB YAKLAŞIMI: PAYDAŞLARIN İŞBİRLİĞİ	15
<i>Ar. Gör. Sena KONTOĞLU</i>	
ÇEVİRİM İÇİ DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE KAZUİSTİK YÖNTEM: SİNGAPUR ÖRNEKLİĞİ	17
<i>Av. Abdullah Ahmet KAYNAR</i>	
ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 2018/14884 BAŞVURU SAYILI KARARI IŞIĞINDA İNTERNET YOLUYLA YAPILAN YAYINLARDA KİŞİLİK HAKLARI, İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜKLERİ	19
<i>Dr. Öğr. Üyesi Şerife YILDIZ AKGÜL</i>	
BİLGİ ALMA HAKKI KAPSAMINDA BİLGİNİN DOĞRULUĞUNUN GEREKLİLİĞİ VE YANLIŞ VEYA YALAN BİLGİ VERENLERİN SORUMLULUĞU	20
<i>Öğr. Gör. Mustafa Kenan USTAHALILOĞLU</i>	
İHAM İÇTİHATLARI IŞIĞINDA KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ LEKELENMEME HAKKI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	22
<i>Ar. Gör. Alparslan DERELİ</i>	

İÇİNDEKİLER

İNTERNET ORTAMINDAKİ DEZENFORMASYONUN HÂKİMLERİN BAĞIMSIZLIĞI BAKIMINDAN İNCELENMESİ	24
<i>Ar. Gör. Hüseyin ZORLU</i>	
BANKALARIN İTİBARINI ZEDELEYİCİ AÇIKLAMALAR VE TİCARET HUKUKU AÇISINDAN BAŞLICA SONUÇLARI.....	25
<i>Dr. Öğr. Üyesi Semih Sırrı ÖZDEMİR</i>	
HAKSIZ REKABETTE BİLİŞİM KURULUŞLARININ SORUMLULUĞU	27
<i>Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN</i>	
SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN DOKTORLARA YAPILAN SALDIRILAR.....	29
<i>Dr. Gülşen KÖSE</i>	
DİJİTAL MEDYADA DEZENFORMASYONUN TELİF HAKKI VE SINIRLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	30
<i>Dr. Öğr. Üyesi Ayça ZORLUOĞLU YILMAZ</i>	
ÖZEL HUKUKTA İNTERNET ORTAMINDAKİ ASILSIZ BİLGİ PAYLAŞIMININ ÖNLENMESİ.....	32
<i>Ar. Gör. Hasan Ali GÜÇLÜ</i>	
YALAN ÖLÜM HABERİ YAYMAK CEZALANDIRILMALI MIDIR?.....	34
<i>Prof. Dr. Erdal YERDELEN/ Ar. Gör. Burak BOZ</i>	
İNTERNETTE DEZENFORMASYON İLE KRİPTO PARA ALIM SATIMINA MÜDAHALENİN CEZA HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	36
<i>Doç. Dr. Yavuz ERDOĞAN</i>	
SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA YALAN HABER YAYMA (DEZENFORMASYON) FAALİYETLERİ VE CEZA HUKUKU SORUMLULUĞU: TWİTTER ÖRNEĞİ.....	37
<i>Dr. Öğr. Üyesi Fatih YURTLU/ Dr. Öğr. Üyesi Orkun YILDIZ</i>	
İNTERNETTE BİREYLERE YÖNELİK DEZENFORMASYONUN CEZAI SORUMLULUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	39
<i>Dr. Öğr. Üyesi İnanç İŞTEN</i>	
SERMAYE PİYASASI KANUNU'NDA DÜZENLENEN BİLGİYE DAYALI PİYASA DOLANDIRICILIĞI SUÇUNUN İNTERNET ORTAMINDA İŞLENMESİ	41
<i>Ar. Gör. Şeyda ALTUNTAŞ YILDIZ</i>	

İÇİNDEKİLER

“PANDEMİ”DEN “İFODEMİ”YE: HUKUK PERSPEKTİFİNDEN COVID-19 SALGINI VE DEZENFORMASYON..... 43

Doç. Dr. E. Eylem AKSOY RETORNAZ

SOSYAL MEDYA KULLANICILARININ YALAN HABER UYDURMA VEYA YAYMA NEDENİYLE ALMAN CEZA KANUNU KAPSAMINDA CEZAI SORUMLULUĞU..... 44

Doç. Dr. Meral EKİCİ/ Ar. Gör. Dilek Özge ERDEM

İFODEMİ..... 46

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi CANKURT

İSLAM HUKUKUNDA ASILSIZ HABERLER YAYARAK KAMU DÜZENİNİ BOZMA SUÇU: ERÂCİF NEŞRETME..... 48

Ar. Gör. Mehmet BARUTÇU/ Ar. Gör. Süleyman TEPE

ŞANGAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ PERSPEKTİFİNDEN İÇ İŞLERİNE KARIŞMAMA İLKESİNİN İHLALİ OLARAK ENFORMASYON SALDIRILARI..... 50

Tabriz JAFAROV





ASBÜ

Hukuk Fakültesi

Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumları

İnternette Dezenformasyon ve Hukuk Sempozyumu

Özet Bildiri Kitabı

ISBN: 978-605-83569-9-3

16 Mayıs 2022

Ankara

Bu özet bildiri kitabının her hakkı saklıdır. Bu yayının tümü veya bir bölümü izin alınmaksızın çoğaltılamaz, basılıp yayınlanamaz, kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

Bu yayında yer alan yazılarda öne sürülen görüşler yazarların kişisel görüşleridir; yazılar ile ilgili her türlü sorumluluk yazarlara aittir.

İNTERNET SİTELERİNİN ÇEREZ (COOKIES) POLİTİKALARINDA DEZENFORMASYON VE HUKUKİ BOYUTU

*Prof. Dr. Seldağ GÜNEŞ PESCHKE**

*Doç. Dr. Lutz PESCHKE***

*Dr. Öğr. Üyesi Yasin AYDOĞDU****

ÖZET

2022 yılı itibariyle dünya genelinde şimdiye kadar erişime açılan internet sitesi sayısı yaklaşık 1.18 milyar olmuştur. Günümüzde bu sitelerin yaklaşık %17'si aktiftir. Aktif olan internet sitelerinin önemli bir kısmında çerezler (cookies) yoluyla kişisel veriler işlenmektedir.

Çerezler (cookies), bir internet sayfası ziyaret edildiğinde kullanıcılara ilişkin birtakım bilgilerin kullanıcıların internete erişim sağladıkları cihazlarında depolanmasına izin veren düşük boyutlu zengin metin dosyalarıdır. Çerezler fonksiyon ve amaçlarına göre birçok farklı türe ayrılabilir. Bazıları internet sitesinin çalışması için gerekli iken; bazıları reklam, pazarlama yahut başka amaçlarla kullanılmaktadır. İşte bu noktada internet kullanıcılarının internet sitesi operatörlerine karşı hukuk sistemlerince korunma ihtiyacı daha fazla hissedilmektedir. Çünkü internet sitesinin türüne ve sunduğu hizmetlere göre değişkenlik gösteren yoğunlukta kullanıcıların farklı birçok kişisel verisi işlenebilmektedir.

İnternet sitelerinin birçoğu, tarayıcı üzerinden siteye erişim sağlandığı anda kullanıcılarının karşısına “çerez kullanım politikalarını kabul ettirme” yönünde bir uyarı sekmesi çıkarmakta ve genellikle çerez politikalarına ilişkin hükümleri kabul etmeden, bu uyarı ekrandan yok olmayarak kullanıcıları kabul etmeye itmektedir.

Yakın zamana kadar, herhangi bir uyarı ya da açık rıza sekmesi olmaksızın internet siteleri çerezler vasıtasıyla kullanıcılarının belirli verilerini işlemekteyken, kişisel verilerin korunması alanında yapılan hukuki düzenlemeler ve bu alana dair oluşturulan farkındalık sonrası birçok internet sitesi hem kişisel verilerin korunması mevzuatına uyum sağlamak hem

* Prof. Dr., Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Karşılaştırmalı Hukuk Anabilim Dalı, seldag.peschke@gmx.net, ORCID: 0000-0003-3679-6525.

** Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, lutz.peschke@gmx.de, ORCID: 0000-0002-9513-3257.

*** Doktor Öğretim Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı, aydogdu@kku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3248-5199.

de kullanıcılarını bilgilendirmek amacıyla çerez politikalarını internet siteleri üzerinden kamuoyu ile paylaşmakta ve siteyi ziyaret eden tüm kullanıcıların açık rızalarını almaya çalışmaktadır. Halen birçok internet sitesi çerez kullanımına rıza vermeyen kullanıcıların internet sitelerini kullanmalarına karşı engel koymaktadır. Bu tutumlarındaki en kuvvetli argüman ise çerezlerin zararlı varlıklar olmadığı ve kullanım durumunda doğrudan bir ihlal oluşturmayacağı yönündedir. Bu bakımdan çalışmada öncelikle çerez (*cookie*) kavramı ve hukuki niteliği üzerinde durulacaktır. Ardından birçok internet sitesinin çerez politikalarını kullanıcıları tarafından kabul edilmesi amacıyla oluşturduğu algısal tuzaklar ele alınacaktır.

Çalışmada başta Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (*General Data Protection Regulation-GDPR*) olmak üzere, uluslararası ve ulusal boyutta kişisel verilerin korunması mevzuatı hükümleri ile Türk Hukukunda 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çerçevesinde, internet sitelerinin çerez kullanımında temel alınan ilkeler ve hukuka uygunluk kriterleri farklı ülkelerdeki uygulamadan örneklerle incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çerez (*cookie*), internet sitesi, açık rıza, kişisel veri, erişim hakkı.

İNTERNETTE DEZENFORMASYONLA MÜCADELE TARTIŞMALARI BAĞLAMINDA ANAYASA MAHKEMESİ'NİN WIKIPEDIA KARARI

*Doç. Dr. Yasin SÖYLER**

ÖZET

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), mülga Başbakanlık Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü'nün talebi üzerine 28/4/2017 tarihinde, Wikipedia'da yayımlanmış olan iki farklı içerikten dolayı bu siteye erişimin engellenmesi yönünde karar vermiştir. Wikipedia'ya erişimin engellenmesine neden olan içeriği, bu sitede İngilizce yayımlanmış olan “State-Sponsored Terrorism” (Devlet Destekli Terörizm) ve “Foreign Involvement in the Syrian Civil War” (Suriye İç Savaşına Yabancı Katılımı) başlıkları altında Türkiye'nin Suriye'deki iç savaşın taraflarından biri olduğu, mevcut rejime karşı IŞİD gibi çeşitli terör örgütlerini askeri yardım da dahil olmak üzere desteklediği ve IŞİD ile petrol ticareti yaptığı yönündeki dezenformasyon oluşturmuştur. Siteye erişimin engellenmesi kararı alan adı üzerinden yapıldığı için, bu tarih itibarıyla kullanıcıların Türkiye'den Wikipedia'ya erişimi olanaksız hale gelmiştir.

BTK'nın söz konusu içeriğe erişimin engellenmesi yönündeki kararının yasal dayanağını, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun kapsamında “milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması” amacıyla erişimin engellenebileceğine ilişkin hüküm oluşturmuştur. Bu çerçevede alınan erişimin engellenmesi kararına karşı Anayasa Mahkemesi'ne yapılan hak ihlali başvurusunda Anayasa Mahkemesi, bu hükmü oldukça farklı yorumlayarak erişimin engellenmesi kararıyla Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiği yönünde karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı, milli güvenliğin sağlanması ve kamu düzeninin korunması için internette dezenformasyonla yapılacak hukuki mücadele açısından bir köşe taşı oluşturmaktadır. Fakat bu karar eleştiriye de oldukça açıktır. Özellikle kararda ortaya konulan gerekçeler, hukuki açıdan tatmin edici bir sonuç ortaya koymaktan uzaktır. Bildiride, Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu kararı ekseninde, ama bundan daha geniş bir boyut içerisinde bir

* Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, yasin.soyler@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8833-9230.

değerlendirme yapılarak milli güvenliğin sağlanması ve kamu düzeninin korunması için internette dezenformasyonla hukuki mücadeleye yönelik çözümler üretilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, Wikipedia, milli güvenlik, kamu düzeni, erişimin engellenmesi.

SOSYAL MEDYADA YALAN HABER VE KİŞİLİK HAKKI

*Dr. Öğr. Üyesi Merve Ayşegül KULULAR İBRAHİM**

ÖZET

İnternette kullanıcıların gerek yorum yapabilecekleri kısımlar, beğendikleri ya da beğenmediklerini ifade edebilecekleri simgeler veya beğenme seviyesinin ölçülebileceği tıklanma sayısını gösteren beğeni butonları gibi tasarımlar oluşturulması internette yayılan içeriklerin doğruluğuna etki etmiştir. Finansal veya ideolojik amaçlarla kişiler daha fazla tıklanma sayısına erişebilmek için doğru olmayı önemsemeksizin kullanıcıların ilgisini çekebilecek içerik üretme yoluna gitmişlerdir. Ziyaretçi sayısını artırmak isteyen site yöneticileri kullanıcıların dikkatini çekmek üzere yalan haberlere başvurabilmektedir. Yalan haber, kasıtlı olarak yanlış olan ve okuyucuları yanıltma amacı güden haberdur. Ürettikleri içeriği kullanıcıların görmelerini sağlamak için internet siteleri clickbait “*tık tuzağı*” denilen yöntemler kullanmaya başlamışlardır. Burada kullanıcıların tıklamasını sağlamak için kullanıcıların ciddi derecede dikkatini çekecek ifadeler kullanılmaktadır. Kullanıcı bu ifadeye tıklayarak detaylara erişmek isterken açılan web sayfası kullanıcı beklentisinin oldukça altında bilgiler içermektedir. Yalan haber içerikli bu siteler sosyal medyada paylaşılabilir şekilde tasarlanmaktadır. Yalan haberlerin sosyal medyada paylaşılması, basılı medyaya göre düşük maliyetle, kolay ve büyük kitlelerce yalan habere erişimi mümkün kılmaktadır. Sosyal medya sitelerinin yönlendirmesiyle sosyal medya kullanıcıları gerçek haber sitelerini veya yalan haber sitelerini ziyaret etmektedir. Haber sitelerine yapılan ziyaretlerin küçük bir kısmı sosyal medyadan gelen yönlendirmeler üzerinden gerçekleşmekteyken yalan haber sitelerine ziyaretlerin çok büyük bir kısmı sosyal medya sitelerinin yönlendirmesiyle gerçekleşmektedir. Sosyal medyada güvendiği insanların yönlendirmesiyle ziyaret edilen yalan haber sitelerinde kişilerin haberler konusunda akılları karışmakta, gerçeği yalandan ayırt etme ihtimalleri azalmaktadır. Yalan haber kullanılarak kişilik hakkı çeşitli şekillerde ihlal edilmektedir. Bu ihlaller karşısında kişilerin düzeltme yapmaları veya haklarında yapılan yalan habere karşı cevap vermeleri mümkündür. Ayrıca erişimin engellenmesi, maddi ve manevi tazminat, kişilik hakkına saldırının tespiti, önlenmesi, durdurulması gibi taleplerle dava açılabilir. Ayrıca

* Doktor Öğretim Üyesi, Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, aysegul.kulular@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6556-0269.

konusu suç teşkil eden hallerde savcılığa başvurulabilir. Bu çalışmada sosyal medyanın yalan habere etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yalan haberlerin neden olduğu kişilik hakkı ihlalleri karşısında başvurulabilecek hukuki yollar analiz edilmiştir. İhlallerin önlenmesinde salt hukuk yeterli olmayıp toplum yalan habere karşı bilinçlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya hukuku, medya yönlendirmesi, yalan haber, kişilik hakkı, bilişim hukuku.

AMERİKAN HUKUKU PERSPEKTİFİNDE SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA DEZENFORMASYON SORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Öğr. Gör. Dr. Samet TATAR**

ÖZET

Sosyal medya platformları bilgiyi milyarlarca kullanıcıya yayar. Özellikle sosyal medya kanalları aracılığıyla haberler küresel ölçekte hızlıca yayılır. Sektördeki önemli sosyal medya şirketlerinin ana merkezlerine ev sahipliği yapan Amerika Birleşik Devletleri (ABD), sosyal medya kullanıcıları tarafından istemli ya da istemsiz yayılan dezenformasyon ve yalan haberlere karşı yasal düzenlemeleri tartışmaktadır. Regülasyon teorisi ve hukuki uygulamalarının doğum yeri olarak kabul edilen ABD'deki konuyla ilgili kanuni düzenleme yapma sinyalleri hem gelişmekte olan ülkelerce hem de gelişmiş ülkelerce tarafından dikkatlice takip edilmektedir.

Sosyal medya operatörlerinin çoğunlukla algoritmaları ve yapay zekâ sistemlerini kullanırken istemeyerek de olsa bilgi dezenformasyonuna sebebiyet verdiği tespit edilmiştir. Bireysel kişilere karşı yaptırım uygulamaları haricinde yapay zekâ sistemlerine karşı yaptırım uygulanması açısından Amerikan kanun koyucularının ne tür bir tutum sergileyeceği bilinmemektedir. Özellikle COVID-19 pandemisi sosyal medya üzerinden yayılan yanlış bilgi dezenformasyonu ile birlikte bu alanın gerçekten düzenlenip denetlenene bilirliliği tartışılmaktadır.

Sosyal medya kuruluşlarının temsilcilerini dezenformasyonun sorgulanması için doğrudan dinleyen bazı ABD'li Kongre üyeleri, 1934'te kabul edilmiş mevcut İletişimler Ağı Kanununun çeşitli maddelerinde değişiklikler yapmak istemektedir. Ancak değiştirilmek istenen 230. Maddenin mevcut durumdaki sorunları çözmeyeceği yönündeki görüşler de bulunmaktadır. İşbu makalede, Amerikan hukuk sisteminin bir bütün olarak ele alınarak sosyal medya platformlarında dezenformasyon ve yalan haberlere karşı nasıl mekanizmalar sunduğu tartışılacaktır. Mevcut durumdaki yasal düzenlemeler alındıktan sonra Amerikan kanun

* Doktor Öğretim Görevlisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, statar@ybu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3553-1683

koyucularının üzerinde durduğu öneriler belirtilecektir. Tebliğ sunumu, düzenleme komitesinin uygun görmesi halinde İngilizce yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, yalan haber, sosyal medya hukuku, regülasyon teorisi, iletişimler ağı kanunu.

DEZENFORMASYONLA HUKUKİ MÜCADELEDE FRANSIZ HUKUKU ÖRNEĞİ

*Dr. Öğr. Üyesi Özge OKAY TEKİNSOY**

ÖZET

Fransızca’da dezenformasyon (désinformation) kelimesi Larousse’un internet sözlüğünde kamuoyunu etkilemeye ve yanıltmaya uygun nitelikte bir mesajın medya aracılığıyla iletilmesi işi olarak tanımlanmıştır.

Son yıllarda Fransa’da dezenformasyon kavramı yukarıda verilen tanımına karşılık gelen bir sosyal fenomeni ifade etmek üzere medyada sık kullanılmaya başlansa da akademik metinlerde ve Fransız mevzuatında “fausse nouvelle” (gerçeğe aykırı/yalan haber), “manipulation de l’information” (çarpıtılmış haber) terimleri kullanılmaktadır.

Yalan haberlerin dijital medyada kitlesel bir şekilde yayılmasının Fransa’da ve diğer bazı batılı ülkelerde, özellikle ABD’de yakın tarihlerde gerçekleşen seçimler üzerindeki olumsuz etkisi, 2017 yılındaki başkanlık seçimlerinden başlayarak bu konudaki siyasi kaygıları arttırmış ve siyasetin gündemine girmiştir. Yalan haberlerin kitlesel şekilde yayılmasının, ulusal seçim kampanyalarının normal akışını etkilemek amacını taşıyan ulusal ya da yabancı aktörlerin uyguladıkları bilinçli stratejilerden kaynaklandığı ileri sürülmüş; bu amaçla sosyal medyanın ve dijital platformların kullanılmasının seçimler üzerindeki olumsuz etkiyi arttırdığı ve seçimlerin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi bakımından söz konusu olumsuz etkinin sınırlanmasının meşru bir gerekçe olduğu ileri sürülmüştür.

Fransa Devlet Başkanı Emmanuel Macron, 2018 yılının ilk günlerinde yaptığı bir basın açıklamasında demokratik hayatı yalan haberlerden korumak amacıyla hukuku bir araç olarak geliştireceklerini ve seçim döneminde yapılan yalan haberlerle (“fake news”) mücadele konusunda bir kanun tasarısı hazırlandığını duyurmuştur. Özellikle seçim öncesi dönem ve seçim sürecini kapsayacak şekilde yalan haberle mücadele konusunda Fransa Devlet Başkanı’nın isteğiyle Ulusal Meclis’e 21 Mart 2018’de bir Kanun tasarısı sunulmuştur. 60 senatör ve 60 milletvekili, Kanun tasarısı ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi’ne başvurmuştur. Anayasa Mahkemesi belirli bir şekilde yorumlama şartı ile söz konusu Kanun

* Doktor Öğretim Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, ozge.okay@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7920-9493.

tasarısının Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermiştir. Böylece, Çarpıtılmış Haberlerle Mücadele Hakkında Kanun 22 Aralık 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin konusu 22 Aralık 2018 tarihli Çarpıtılmış Haberlerle Mücadele Hakkında Kanun'un kapsam ve içeriği hakkında bilgi vermek olduğu kadar Kanun'a yöneltilen eleştirileri ve Kanun hakkındaki Anayasa Mahkemesi kararını değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, seçim hukuku, iletişim özgürlüğü, basın özgürlüğü, haber alma hakkı.

DEZENFORMASYONUN ENGELLENMESİNDE İDARE HUKUKUNUN MÜDAHALE ARAÇLARI

Öğr. Gör. Uğur Cem TÜRKER*

ÖZET

Pozitif hukukta tanımı yapılmayan fakat bu mevzuatta kendine yer bulan “Kamu Düzeni” kavramı İdare Hukukunun temel kavramlarından biridir. Öğretide ve içtihatlarda açıklanan kavram temelde klasik anlayış ve modern anlayış ile tanımlanmıştır. İdarenin faaliyetlerinden birisi olan kolluk faaliyeti ise kamu düzeni kavramını sarsan etmenleri engelleyen ya da kamu düzenini bozan etmenlerin neden olduğu zararları onaran tedbir ve işlemlerin tesis edilmesidir.

İnternetin kullanımı hayatımıza o kadar nüfuz etmiştir ki sosyal hayatımızın yanında siyasal hayatı da etkilemiştir. Post-truth çağı olarak adlandırılan bu etki özellikle sosyal medyanın gelişimi ve yayılması ile kendisini göstermiştir. Sosyal medya ile sanal ortamda yeni bir dönem başlamış artık bireyler istemci rolünden çıkıp sunucu rolüne kavuşmuşlardır. Bu durum ise alışılmış düzenin dışına çıkılmasına neden olmuştur. Önceki düzende bilgi kaynağı sınırlı iken sınırsız hale gelmiştir. Sınırsız kaynak ise beraberinde kontrolsüz bilgiyi getirmiştir. Yanlış bilginin manipülasyon amacı olup olmaması yanlış bilgi *misinformation* yalan bilgi *disinformation* gibi kavramları ortaya çıkarmıştır.

İnternet kamuyu doğrudan etkileyebilmektedir, kitlelerin örgütlenmesi, propaganda bu sanal ortamın araç olarak kullanılması ile kolaylaşmıştır. Herkesin kaynak olabildiği bir kitle iletişim aracı olarak ifade edilebilecek bu yeni mecra; idarenin temel faaliyetlerinden olan kamu düzenini sağlama faaliyeti ile kesişmektedir. İdarenin kolluk faaliyeti ise internet ortamındaki dezenformasyon için yetersiz kalabilmektedir. Bu kapsamda bu mecra için bant daraltma gibi yeni müdahale alanları ve müdahale kurumları gelişmiştir. Çalışmada idare hukuku veçhesinden bu müdahaleler ve kurumlar hukuk devleti bağlamında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnternet kolluğu, önleyici kolluk, idarenin denetim ve gözetim faaliyeti, dezenformasyon.

* Öğretim Görevlisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Kamu Hukuku Doktora Öğrencisi, Yaşar Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Öğrencisi, ugurcemturker@windowslive.com, 0000-0001-8833-8169.

DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE BİR AB YAKLAŞIMI: PAYDAŞLARIN İŞBİRLİĞİ

Ar. Gör. Sena KONTOĞLU*

ÖZET

Çevrimiçi platform kullanımının artması ile kolaylaşan ve yaygınlaşan dezenformasyon faaliyetlerine karşı Avrupa Birliği'nde çeşitli çalışmalar başlatılmıştır. Bu kapsamda aralarında Yalan Haber ve Çevrimiçi Üst Düzey Uzman Grubu Raporu ve Avrupa Komisyonu'nun 2018 tarihli "Dezenformasyon ile Mücadele: AB yaklaşımı" başlıklı tebliğinin de bulunduğu birtakım mücadele yöntemleri ortaya konulmuştur. Avrupa Komisyonu'nun bu tebliğiyle dezenformasyonla mücadelede temel amaçlar belirlenmiştir. Bu amaçlar uyarınca dezenformasyon ile mücadele için, öncelikle kişilerin internet üzerinde ulaştıkları bilgi kaynaklarına ilişkin şeffaflık sağlanması, kişilerin bilgiye dayalı kararlar verebilmeleri ve bilgi çeşitliğinin sağlanması için medya okur-yazarlığının artırılması ile nitelikli gazeteciliğin desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, bilginin güvenilirliğinin sağlanması için gerekli önlemlerin alınması ve dezenformasyonla mücadelede uzun vadeli sonuçların elde edilebilmesi için tarafların farkındalığının geliştirilmesi ve kamu otoriteleri ile paydaşlar arasında işbirliğinin artırılması gibi ihtiyaçlar belirlenmiştir.

Avrupa Komisyonu tarafından belirlenen bu gereksinimler doğrultusunda, özellikle paydaşlar arası işbirliğinin artırılması amacıyla, çeşitli çevrimiçi platformlar ve reklamcılarında yer aldığı paydaşlar tarafından uygulanması taahhüt edilen *Code of Practice against Disinformation* ("Dezenformasyona karşı uygulama kodu", "**Kod**") yayınlanmıştır. Kod ile, dezenformasyonla mücadele çerçevesinde çevrimiçi platformlar ve reklamcılarının tabi olduğu ilkeler ve uyması gereken yükümlülükler belirlenmiştir. Bu yönüyle Kod, dezenformasyonla mücadelede dünyadaki ilk *self-regulation* ("öz-regülasyon") dokümanı olma özelliğini taşımaktadır. Kod ile paydaşlar, reklamların şeffaflığı, sahte hesaplara ilişkin önlemler, kişilerin doğru bilgiye ulaşması ve bilgiye dayalı karar almalarını sağlayacak uygulamaların sağlanması ile AB hukuku ve ulusal hukuka uyuma ilişkin birtakım taahhütlerde bulunmuştur.

* Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı, sena.kontoglu@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4144-0649.

Bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetler ve dezenformasyonla mücadeledeki gelişmeler ise paydaşlar tarafından oluşturulan yıllık raporlar ile takip edilmektedir. Bu çalışmada dezenformasyon ile mücadelede bir AB yaklaşımı olan paydaşların işbirliği uygulaması, *self regulation* (“öz-regülasyon”) dokümanları ile yıllık paydaş raporları incelenerek yaklaşımın AB hukuku açısından uygulanabilirliği tartişılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, regülasyon, öz-regülasyon, Avrupa Birliği, Avrupa Komisyonu.

ÇEVİRİM İÇİ DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE KAZUİSTİK YÖNTEM: SİNGAPUR ÖRNEKLİĞİ

*Av. Abdullah Ahmet KAYNAR**

ÖZET

Dezenformasyon, internetin yaygınlaşmasıyla ve sosyal medyanın kullanım oranının artmasıyla son 5 yıldır gerek hukukun gerek iletişim bilimlerinin gerekse siyaset biliminin ana konularından bir haline gelmiştir. Seçimlere yabancı devletlerin müdahalesi, salgın hastalıklarla ve aşı çalışmalarıyla ilgili bilimsel kaynaklara dayanmayan söylemlerin yayılması ve politik rakiplerle ilgili karalama kampanyalarının sayısının artması gibi sebepler dezenformasyon ile mücadelenin ne kadar ciddi bir mesele olduğunu göstermektedir.

Devletler dezenformasyon ile mücadele başlığı altında farklı yöntemler uygulayageldiler. COVID-19 pandemisi sırasında, Afrika ve Güney Doğu Asya bölgelerinde hüküm sürmekte olan pek çok devlet, çevrim içi ortamda pandemiyle mücadeleyi güçleştiren içerikleri gerekçe göstererek dezenformasyon ile mücadele için ceza kanunlarına maddeler ekleme yolunu seçmiştir. Makalemize konu olan Singapur ise dünyada benzeri görülmeyen bir kanunlaştırma hareketi ile Çevrim içi Gerçek Dışılık ve Manipülasyondan Korunma Yasası'nı² (POFMA veya Kanun) Haziran 2019'da yürürlüğe koymuştur. Dezenformasyon ile mücadeledeki en detaylı ve yeksenak düzenleme olarak ortaya çıkan metin, Singapurlu akademisyenlerin ve insan hakları örgütlerinin hedefi haline gelmiştir.

POFMA 9 bölümden ve 62 maddeden oluşmaktadır. POFMA'nın amacı; yanlış beyanların* Singapur'da iletilmesini önlemek, sürekli olarak yanlış beyanlar bildiren çevrim içi hesapları ve bunların finansmanını ortaya çıkarmak ve bunları engellemek, eşgüdümlü özgün olmayan davranışlar gösterenler ile botların kötüye kullanılmaları halinde bunları tespit ederek bunlarla ilgili önlemlerin alınmasını sağlamaktır.

Makalemizin ilk bölümünde dezenformasyonun kısa bir tanımı ile çeşitli örnekleri konu edilecektir. İkinci bölümde ise, Singapur Çevrim içi Gerçek Dışılık ve Manipülasyondan

* Avukat, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, İnternet Daire Başkanlığı, Queen Mary University of London LLM/İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi LLB, kaynar.ahm@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3449-2301.

² 2019 Protection from Online Falsehoods and Manipulation Act.

* Kanun'daki tanıma göre: "tamamen veya kısmen ve kendi başına veya görüldüğü bağlamda yanlış veya yanıltıcı olan".

Korunma Yasası incelenecektir. Bu yasanın neden çıkarıldığı, hangi maddelerden oluştuğu ve nasıl uygulanacağına cevaplar verilecektir. Üçüncü bölüm içerisinde, dezenformasyon ile mücadelede temel hak ve özgürlüklere de saygı gösterilerek nasıl bir yol izlenebileceğine ilişkin öneride bulunulacaktır. Bu öneri sırasında çeşitli devletlerin dezenformasyon ile mücadele bağlamında hazırladıkları mevzuatlar da konu edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, ifade özgürlüğü, POFMA, çevrimiçi içerik denetimi, yalan haber.

ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 2018/14884 BAŞVURU SAYILI KARARI IŞIĞINDA İNTERNET YOLUYLA YAPILAN YAYINLARDA KİŞİLİK HAKLARI, İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜKLERİ

*Dr. Öğr. Üyesi Şerife YILDIZ AKGÜL**

ÖZET

İnternet ortamı genel olarak ifade özgürlüğünü daha da genişleten bir mecra olarak ele alınmaktadır. Bir yandan da internet ortamında yapılan yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele konusunda yasal düzenlemeler yapılmaktadır. İnternet yoluyla yapılan yayınlarda korunması gereken haklardan bir de kişilik haklarıdır. Medeni Kanun hem de suç sayılması halinde Ceza Kanunu kapsamında korunan kişilik hakları, erişimin engellenmesi gibi özel usullerle internet yoluyla yapılan saldırılara da karşı korunmaktadır.

Bu çerçevede kanun koyucu 5651 sayılı internet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesine ilişkin Kanun'un 9. maddesi ile sulh ceza hakimine kişilik haklarının korunması amacıyla içeriğin yayından kaldırılması ve erişimin engellenmesi yetkisi tanımıştır. Erişimin engellenmesi kararı ifade ve basın özgürlükleri ve bilgi alma hakkı gibi temel hak ve özgürlükleri etkilemektedir. İnternet haber sitelerinde yayımlanan bir dizi haberin basın ve ifade özgürlükleri ile etkili başvuru hakkını ihlal ettikleri iddiasıyla yapılan bireysel başvuru üzerine Anayasa Mahkemesi, oybirliği ile aldığı genel kurur kararında söz konusu ihlallerin yapısal sorundan kaynaklandığı gerekçesiyle pilot karar usulünün uygulanmasına karar vermiştir.

Bu çalışmada internet ortamında yapılan yayınlarda kişilik haklarının korunması usulüne ilişkin yasal düzenleme ve bu yasal düzenlemeden kaynaklanan hak ihlalleri Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınmak suretiyle ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Kişilik hakkı, ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, bilgi alma hakkı, Anayasa Mahkemesi, internet yoluyla yayın.

* Doktor Öğretim Üyesi, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, serifey@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2264-2624.

BİLGİ ALMA HAKKI KAPSAMINDA BİLGİNİN DOĞRULUĞUNUN GEREKLİLİĞİ VE YANLIŞ VEYA YALAN BİLGİ VERENLERİN SORUMLULUĞU

*Öğr. Gör. Mustafa Kenan USTAHALILOĞLU**

ÖZET

Hukuki düzenlemeler; bir taraftan bir kişiye bir “hak” tanırken diğer taraftan da bu kişinin karşısında yer alan başka bir kişiye bir “yükümlülük” getirmektedir. Birbirinin tamamlayıcısı niteliğindeki bu iki düzenleme türü, esasen, aynı menfaati koruma amacı gütmektedir. Anayasa m.28/2’de yer verilen “basın ve haber alma hürriyeti” ifadesinde ise; bir yandan “basın” yani “haber verme” diğer yandan da “haber alma” hürriyetleri art arda ve fakat birbirinin karşılığı olmaksızın zikredilmiştir.

Anayasa’nın m.28/3 ve devamı fıkralarında, Basın İlan Kurumu’nun almış olduğu 18/11/1994 tarihli Basın Ahlâk Esasları Hakkında 129 Sayılı Genel Kurul Kararı m.1’de ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu m.4/1’de yer alan düzenlemelere göre; bilgi verme hürriyeti, her bilginin herkese verilebilmesi şeklinde “sınırsız” bir hürriyet olmadığı gibi, doğru ya da yanlış, istenilen her bilginin verilebilmesi şeklinde “yükümlülükten ârî” de değildir. O hâlde, bilgi verme hürriyetinin, “doğru bilgi verme” yükümlülüğü ile yüklü bir hürriyet olduğunu söylemek mümkündür.

Dolayısıyla, kişilerin sâhip olduğu bilgi alma hakkı, herhangi bir bilgiyi değil, yalnızca “doğru” bilgiyi almaya dair olup bu niteliğe sâhip olmayan bilgilere maruz bırakılması hâlinde menfaatlerinin ihlâl edilmiş olması söz konusu olabilir. Doğruluk niteliği bulunmayan bilgilerin kaynağı ve iletim aracının ne olduğu önem arz etmeyip önemli olan tek husus; bunların doğru olmadığıнын, bilgi alan kişi tarafından, bilinip bilinmediği veya bilinebilir olup olmadığıdır. “Aldatma kabiliyeti” diyebileceğimiz niteliği haiz olan bir “yanlış” veya “yalan” bilgiyi veren kişinin, doğru bilgi verme yükümlülüğünü ihlâl ettiği nispette sorumluluğunun doğması söz konusu olmalıdır.

* Öğretim Görevlisi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, mkustahaliloglu@osmaniye.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1554-5997.

Bu çalışmada; kişilerin uğradığı zarardan, internet üzerinden yanlış bilgi veren kişilerin sorumluluğu incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Doğru bilgi verme yükümlülüğü, internet, yanlış bilgi, yalan haber, sorumluluk.

İHAM İÇTİHATLARI İŞİĞINDA KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ LEKELENMEME HAKKI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

*Ar. Gör. Alparslan DERELİ**

ÖZET

Kitle iletişim araçları teknolojinin etkisiyle hızla gelişmesi sonucu hayatımızda daha fazla yer edinmeye başlamıştır. Bu araçlar, insanlara daha çok hitap edebilmek amacıyla hayatın içinden bilgiler vermektedirler. Adli vakıalar, insanların daha çok ilgisini çektiği için sıklıkla çeşitli kitle iletişim araçlarıyla adli olaylara ilişkin paylaşım ve yayımlar yapılmaktadır. Ancak adli olaylar yayımlanırken henüz suç işlediği kesin olarak tespit edilememiş kişilerin olayın failiymiş gibi kişisel bilgileri paylaşarak paylaşım veya yayın yapılması, bireyin toplum nezdinde suçlu kabul edilmesine ve şeref ve hasiyetinin zedelenmesine yol açabilmektedir. Lekelenmeme hakkı, suç şüphesi altında olan veya olmayan bireylerin, yanıltıcı veya yalan bilgilerin paylaşılması (dezenformasyon) sonucu kamuoyu önünde suçlu gibi görülmesinin, küçük düşürülmesinin ve özel hayatlarının ihlal edilmesinin önüne geçmektedir.

Lekelenmeme hakkı, hakkaniyetli bir yargılama yapılabilmesi için gerekli bir haktır. Bu nedenle İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkıyla da doğrudan bağlantılı bir haktır. Adil yargılanma hakkının bir unsuru olan lekelenmeme hakkıyla İHAS'ın 10. maddesinde korunan kişilerin ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü çatışmaktadır. Bu çerçevede İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin içtihatları lekelenmeme hakkının sınırlarını belirlemede yol gösterici olmaktadır.

Çalışmamızda lekelenmeme hakkı kavramı ve masumiyet karinesi ile unutulma hakkı kavramlarıyla olan ilişkisi açıklanacaktır. Kitle iletişim araçlarıyla suça konu olduğu düşünülen olayların veriliş şeklinin, kişilerin ifade özgürlüğü ve basının haber verme hakkı kapsamında mı yoksa lekelenmeme hakkının ihlali olarak mı değerlendirilmesi gerektiği İHAM içtihatları çerçevesinde izah edilecektir. Sonrasında lekelenmeme hakkını koruyan uluslararası belgeler

* Araştırma Görevlisi, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Anabilim Dalı, alparslandereli@gmail.com, ORCID: 0000- 0003- 3246- 6684.

ile Anayasa, TCK ve CMK'da yer alan düzenlemelere ve uygulamada karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerilerine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Lekelenme hakkı, kitle iletişim araçları, dezenformasyon, adil yargılanma hakkı, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi.

İNTERNET ORTAMINDAKİ DEZENFORMASYONUN HÂKİMLERİN BAĞIMSIZLIĞI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

*Ar. Gör. Hüseyin ZORLU**

ÖZET

İnternet ve sosyal medya sitelerinin kullanımının yaygınlaşması birlikte yargılamalar ile ilgili enformasyonun (haberleşme, bilgilendirme) büyümesinin yanında dezenformasyon da (yanlış veya doğruluğu bulunmayan ve kasıtlı olarak yayılan bilgi) geometrik biçimde artmaktadır. Sosyal ağlarda özellikle dezenformasyonun çoğalması uyuşmazlıklarda hâkimlerin kanuna, hukuka ve vicdani kanaatlerine göre karar vermesine engellemektedir. Bu sonuç hâkimlerin bağımsızlığının ihlâli anlamına gelir. Zira bahsi geçen bağımsızlık salt yasama ve yürütme erklerine bağlı olmama, bu güçlerden bağımsız olma şeklinde dar yorumlanamaz. Söz konusu kavram internete, sosyal ağlara ve medyaya bağlı olmama, bu araçlar karşısında hâkimlerin bağımsız olması biçiminde geniş yorumlanmalıdır. Ancak Anayasada ve kanunda yer alan düzenlemeler bu bağımsızlığın kapsamının geniş ele alınması ve böylece gerçekleştirilmesi için eksiktir. Bu aksayan yönlerin giderilmesi için öncelikle hâkimlerin internet ve sosyal ağ yorumlarıyla ilgili oluşan dezenformasyon ve baskıdan etkilenmeyecek kişilerden seçilmesi gerekmektedir. Öncelikle idari açıdan hâkimlerin bağlı olduğu Hakimler ve Savcılar Kurulu yürütme organından bağımsız olacak şekilde yeniden düzenlenmeli, mevcut yapısı değiştirilmelidir. Sonrasında hâkimlerin adaylığa kabulünün oluşturulacak bu bağımsız organ tarafından yapılması yerinde olacaktır. Ayrıca ifade özgürlüğünün ihlâl edilmemesi kaydıyla haber sitelerinde, sosyal medyada dezenformasyonun engellenmesi böylece hâkimlerin bağımsızlığının sağlanması için yeni bir sosyal medya düzenlemesine ihtiyaç vardır. Belirtilen bu düzenlemelerin yapılması sadece hâkimlerin bağımsızlığının sağlanması için değil mahkemeye erişim hakkı ve hakkaniyete uygun yargılanma için elzemdir. Böylece medenî yargılamaya hâkim olan

* Araştırma Görevlisi, Yozgat Bozok Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı, huseyin.zorlu@yobu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8385-0104.

ilkelerden adil yargılanma hakkına riayet edilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hâkimlerin bağımsızlığı, dezenformasyon, internet, sosyal medya, adil yargılanma hakkı.

BANKALARIN İTİBARINI ZEDELEYİCİ AÇIKLAMALAR VE TİCARET HUKUKU AÇISINDAN BAŞLICA SONUÇLARI

*Dr. Öğr. Üyesi Semih Sırrı ÖZDEMİR**

ÖZET

Dezenformasyon kavramının birden çok tanımının yapılması mümkün olmakla birlikte, genel olarak, yanlış bilgilendirme şeklinde açıklanması mümkündür. Rakipler veya diğer ilgililer tarafından bir işletmenin hakkında yer verilen asılsız beyanlar, bunun örnekleri arasındadır. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda anılan durum bankalar açısından özel olarak düzenlenerek, bir bankanın itibarına, şöhretine veya servetine zarar verebilecek asılsız haberlerin yapılamayacağı belirtilmekte ve buna ilişkin cezai yaptırım öngörülmektedir, (m. 74, 158). Bu yöndeki haberlerle karşı karşıya kalan bankaların, somut olaya uygun olduğu ölçüde, Türk Ticaret Kanunu'ndaki haksız rekabet hükümlerine de dayanabilecekleri açıktır. Şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibi isteyebilir. Ayrıca, aldatıcı ve yanıltıcı nitelik taşıyan ticari reklamlar açısından, reklam mevzuatında öngörülen yaptırımlar da uygulanabilir.

5411 sayılı Kanun'da asılsız haberlere, radyo ve televizyon gibi geleneksel iletişim mecralarının yanı sıra, elektronik bilgi iletişim araçları ve benzeri yayın mecralarında yer verilmesi de düzenlenmiştir. Sosyal medyanın artan kullanım oranı ile kullanıcıların haber kaynakları, kamusal veya kurumsal hesap sahipleri ile karşılıklı iletişime geçme olanakları birlikte değerlendirildiğinde, bu mecralarda yer verilen iletilerin geniş etki çevresine ulaşabileceği anlaşılmaktadır.

Bu haberlerin kaynağı, bankaların bireysel ve kurumsal müşterilerinin yanı sıra, banka çalışanları veya bankanın denetim, derecelendirme ve benzeri konularda hizmet aldığı kişiler de olabilir. Bu kapsamda yer almayan kişilerin dahi, ekonomik gelişmeler hakkındaki paylaşımları ve bu konudaki tahmin ve yorumları bu kapsamda değerlendirilme ihtimali ile karşı karşıyadır. Sosyal medya hesaplarından yapılan yazılı veya sözlü paylaşımların yanı sıra, şikâyet sitelerine, haber sitelerinin yorum kısımlarına ve hatta, mesajlaşma gruplarına eklenen iletiler de aykırılığa sebep olabilir. Doğrudan bu yönde iradesi bulunmayan kişilerin, genele

* Doktor Öğretim Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, semihozdemir@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0467-1517.

yönelik beyanlarının da anılan kapsama dahil edilmesi olasılığı, konunun irdelenme gerekçeleri arasındadır.

Tebliğde, bankacılık piyasası açısından yanlış bilgilendirme kavramının, 5411 sayılı Kanun'daki ilgili düzenlemenin ve ihlal kıstaslarının, bu amaçla kullanılacak mecraların ve bu beyanların ticaret hukuku açısından sonuçlarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Banka, banka itibarı, banka şöhreti, yanıltıcı açıklama, yanlış bilgilendirme.

HAKSIZ REKABETTE BİLİŞİM KURULUŞLARININ SORUMLULUĞU

*Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN**

ÖZET

TTK 58’de basın, yayın, iletişim ve bilişim kuruluşlarının sorumluluğuna yer verilmiştir. Bu madde kapsamında bilişim kuruluşları haksız rekabetten doğrudan sorumlu tutulmamışlardır. Bilişim kuruluşlarının sorumluluğu için TTK 58’de yer alan şartların gerçekleşmesi gerekmektedir. Anılan hükümde yer alan şartların sağlanması halinde bilişim kuruluşları aleyhine TTK 56/1, a, b, c hükümlerinde yer alan tespit, men ve eski hale iade davaları açılabilir. Ancak bilişim alanında sorumluların belirlenmesi mevcut hükümler karşısında kolay değildir. TTK 58 başlığında bilişim kuruluşları ifadesine yer verilirken, hükmün lafzında bilişim işletmeleri ifadesi kullanılmıştır. Bu kapsamda ortaya çıkabilecek belirsizliklerin azaltılması amacıyla bilişim işletmelerinin kapsamının belirlenmesinde fayda vardır. TTK 58/4’te hizmet sağlayıcılarına ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilerek, haksız rekabet fiilinin iletimini başlatmamış, iletimin alıcısını veya fiili oluşturan içeriği seçmemiş veya fiili gerçekleştirecek şekilde değiştirmemiş oldukları hallerde aleyhlerine dava açılmayacağı ve tedbir kararı verilemeyeceği düzenlenmiştir. Ancak belirtilen eylemlerin hizmet sağlayıcı tarafından gerçekleştirilmesi halinde sorumluluğu gündeme gelecektir. Hizmet sağlayıcıların internette dezenformasyona güçlü etkileri dolayısıyla kanun koyucu TTK 58/4’te eylemin olumsuz sonuçlarının kapsamlı olduğu hallere ilişkin ayrık bir düzenleme getirmiş ve bu hallerde, hizmet sağlayıcının da dinlenmesi şartıyla haksız rekabetin sona erdirilme veya önlenmesine dair tedbir kararının hizmet sağlayıcılar aleyhine de verilebileceğini öngörmüştür. Bu gibi durumlarda içeriğin geçici olarak kaldırılması dahil olmak üzere başka tedbirlerin alınması da mümkündür.

TTK 58/1’de bilişim kuruluşlarının sorumlu tutulabilmeleri için kusur şartı aranmamıştır. Dolayısıyla haksız rekabet teşkil eden iletiyi bilişim aracına koyan kimselerin, işletme ve kuruluş sahiplerinin kusurlarının aranması söz konusu değildir. Ancak TTK 58/2’de bir istisna öngörülerek, kusurlarının olması halinde bilişim kuruluşlarının da sıra gözetilmeksizin sorumlu olabileceğine yer verilmiştir. Haksız rekabette bilişim kuruluşlarının

* Doktor Öğretim Üyesi, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, betulaktas@maltepe.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8486-9771.

sorumluluğu günümüz teknolojisinde uyuşmazlık konusu olabilecek önemli bir konudur. Bu nedenle sorumluların kimlerle ve hangi hallerle sınırlı olduğunun iyi bir şekilde tespit edilmesi gerekir. Tebliğ’de bilişim kuruluşlarının sorumluluğu yukarıda açıklanan veriler çerçevesinde değerlendirme konusu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Haksız rekabet, bilişim kuruluşları, hizmet sağlayıcılar, sorumluluk, internette dezenformasyon.

SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN DOKTORLARA YAPILAN SALDIRILAR

*Dr. Gülşen KÖSE**

ÖZET

Günümüzde sosyal medyanın yaygın olarak kullanımı beraberinde olumsuzlukları da getirmektedir. Hastalar ya da hastanın vefatı halinde hasta yakınları ile bu kişilerin avukatları, sosyal medyayı kullanarak, hastanın tedavi sürecinde görev yapan doktor hakkında asılsız yayımlar yapmaktadır.

Medyanın çok güçlü olması, doktorun çok büyük zarar görmesine yol açmaktadır. Bunların önlenmesi ve yayından kaldırılması süreci ise hiç kolay olmadığı gibi, yasal yollarla yayından kaldırma sağlansa bile bıraktığı zararlar devam etmektedir.

Çalışmada sosyal medya üzerinden saldırıya uğrayan doktorların mağduriyetleri ve hukuki korunma yolları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, doktor, hasta ve hasta yakını, haksız saldırılar, hukuki korunma yolları.

* Danıştay Tetkik Hâkimi, gulsenhukuk@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4717-705X.

DİJİTAL MEDYADA DEZENFORMASYONUN TELİF HAKKI VE SINIRLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Dr. Öğr. Üyesi Ayça ZORLUOĞLU YILMAZ**

ÖZET

Dijital medyada dezenformasyon çok yönlü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun en çarpıcı örneklerinden birini Covid-19 pandemisine ilişkin olarak dijital medyada çıkan pek çok asılsız haberde görebilmek mümkündür. Özellikle içinde bulunduğumuz gerçek-ötesi çağda dezenformasyondan kaçınmak giderek zorlaşmaktadır. Çünkü yapılan araştırmalar, toplum bakımından sosyal medyanın asıl haber kaynağı haline geldiğine işaret etmektedir. Sosyal medya aracılığıyla yayılan haberlerin kontrolsüz olarak değiştirilebilmesi ve çok hızlı yayılımı dezenformasyonun zararlarını ağırlaştırmaktadır. Dezenformasyonun bu kontrolsüz yayılımı ile başa çıkabilmek için farklı hukuk sistemlerinde pek çok enstrüman geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu kadar farklı hukuki düzenleme beraberinde bir terminoloji kirliliğine de sebep olmaktadır. Bu sebeple çalışmada ilk olarak dezenformasyon kavramı üzerinde durulmuş ve benzer kavramlardan ayırt edilmesine çalışılmıştır. Dezenformasyonla mücadele amacıyla gerek Avrupa Birliği gerekse ülkeler, farklı dijital medya düzenlemeleri yürürlüğe koymaktadır, fakat bunlar arasında pek çok çelişki bulunmaktadır. Türkiye’de de, dezenformasyonla mücadele amacıyla İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanun ile yürürlükte bulunan yaptırımların hukuki niteliği üzerinde durulmalıdır.

Uluslararası arenada, dezenformasyonla mücadele üzerinde durulurken, dezenformasyona yol açan veriyi yayınlayan kişinin telif hakkı sahibinin elde ettiği korumadan yararlanıp yararlanamayacağı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Dezenformasyona yol açan verinin, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında bir kurgu eser olarak kabul edilip edilemeyeceği, edildiği takdirde eser sahibinin sahip olduğu yayma, çoğaltma, umuma iletim hakkı gibi hakların korumasına girip girmediği tartışmalıdır. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu,

* Doktor Öğretim Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, aycazorluoglu@gmail.com, azorluoglu@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7250-4097.

eser sahibine bir mutlak hak korunması sağlamaktadır. Fakat mutlak haklara Türk Medeni Kanunu ile çeşitli sınırlamalar getirilmiştir. Bu kapsamda dezenformasyona sebep olan verinin mutlak haklar kapsamında sınırlandırılması üzerinde durulmuştur. Mutlak haklar; kişilik hakkının ihlal edildiği durumlarda, üstün özel yararın veya kamu yararının bulunduğu hallerde sınırlandırılabilir. Bu çerçevede Türk Medeni Kanunu ve İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında alınabilecek önlemler incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital medya, dezenformasyon, misinformation, telif hakkı, fikri haklar.

ÖZEL HUKUKTA İNTERNET ORTAMINDAKİ ASILSIZ BİLGİ PAYLAŞIMININ ÖNLENMESİ

*Ar. Gör. Hasan Ali GÜÇLÜ**

ÖZET

Son yıllarda internet kullanıcı sayısının arttığı gözlemlenmektedir. İnternet kullanıcı sayısının artması ile her ne kadar bilgi paylaşımı ve haber alma imkânı sağlansa da doğrulanmamış bilgilerin internet ortamında çok hızlı bir şekilde yayıldığı bilinen bir gerçektir. Söz konusu doğrulanmamış bilgiler milyonlarca kullanıcı tarafından görülmekte ve bu bilgiler kimi zaman tekrar paylaşılmaktadır. İnternet ortamında bilgi çarpıtma olarak da ifade edebileceğimiz “dezenformasyon” sıklıkla yapılmaktadır. Dezenformasyon, yanlış bir bilgi ile bireyi, toplumu yıpratmak olarak ifade edilebilir. İnternetteki dezenformasyon ile birçok hukuk ihlali ortaya çıkmaktadır.

Asılsız bilgi içeren dezenformasyon, günümüzde birçok soruna sebebiyet verebilecek şekilde tehlikelidir. Siyaset, finans ve sosyal ilişkiler alanında yapılan dezenformasyon, bireyi ve toplumu yıpratıcı ölçüde olabilir. Dezenformasyon çeşitli şekillerde yapılabilir. Yayılan bilgiler tamamen asılsız olabileceği gibi kısmen asılsız da olabilir. Bu çalışma ile ülkemizde dezenformasyona yönelik düzenlemeler incelenecektir. Kamu hukuku alanındaki dezenformasyona ilişkin düzenlemeler çalışmamızın kapsamı dışındadır.

Özel hukuk alanındaki düzenlemeler incelendiğinde öncelikle dezenformasyon içeren haber ya da bilgi sebebi ile mağdur olan kişilerin Türk Medeni Kanunu madde 24 ve 25 hükümleri uyarınca cevap ve düzeltme haklarına sahip oldukları ve maddi ve manevi tazminat haklarının olduğu düzenlenmiştir. Bu bağlamda yasaklama ve önleme davası, kaldırma davası ve tespit davası açılabilir. Dezenformasyon içeren haberlere karşı Türk Medeni Kanunu, Türk Ticaret Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanuna dayanılabilir. Yine bazı spesifik olaylarda Sermaye Piyasası Kanunu ve Bankacılık Kanununa dayanılabilir. Günümüzde basın ya da basın dışındaki kimselerin internet ortamında yanlış bilgi ya da haber paylaşmasına yönelik herhangi bir spesifik düzenleme bulunmamaktadır. Ülkemizde ve

* Araştırma Görevlisi, Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı
hasanaliguclu93@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0501-7912.

yabancı ÷lkelerde dezenformasyon ve hatta kasıtsız bir şekilde yanlış bilgi yayımı ile ilgili ciddi m¼cadele edilmektedir. Bu alışma kapsamında ÷lkelerin üzerinde çalışmaya devam ettikleri d¼zenlemeler incelenecek ve bazı önerilerde bulunulacaktır.

Bu alışma ile özel hukukta internet ortamındaki asılsız bilgi paylaşımının nasıl önlenebileceği hem kendi mevzuatımız hem de karşılaştırmalı hukuktan yararlanılarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, zel hukuk, internet platformu, karşılaştırmalı hukuk, bilgi paylaşımı.

YALAN ÖLÜM HABERİ YAYMAK CEZALANDIRILMALI MIDIR?

*Prof. Dr. Erdal YERDELEN**

*Ar. Gör. Burak BOZ***

ÖZET

Geniş sayıdaki kullanıcıya içerik üretmek ve yayınlamak suretiyle ‘sosyalleşme’ imkânı sağlayan dijital mecralar, fizikî gerçeklikten başka bir gerçekliği, sanal âlem hatta sanal âlemleri de beraberinde getirmektedir. Bu gerçeklik içerisindeki insanlar tarafından kolektif bir şekilde kurgulanmaktadır. Ancak neticede sanal içerik, fizikî ve manevî bütünlüğüyle insana sunulmakta olup sanal âlemin insanın duygu dünyasındaki etkisi gerçektir. Hatta çoğu zaman bu etki, kişinin sanal âlemde geçirdiği zamanın sınırlarını aşarak kişinin günlük yaşamını etkiler hâle gelmektedir.

Sanal bir âlemde gerçekliğin çarpıtılabilmesi, çoğu zaman eğlenceli bir ortam sağlamanın ötesinde, bireylerin fikir oluşturma ve kendini ifade etme olanaklarını artırır. Ancak çarpıtılan gerçeklik, acı verici de olabilir. Nitekim, hüznü bir hikâye veya acıklı bir haber, kurgudan ibaret olsa da muhatabında üzüntü yaratma kabiliyetine sahiptir. Geniş kitlelerce sevilen bir kimsenin vefat haberi ise sanal âlemin olanakları sayesinde hızla yayılıp yüz binler hatta milyonlarca insanı bir anda üzüntüye sevk edebilir. Ancak böyle bir haberin bu kimsenin ailesi ve yakın çevresinde bulunanların üzerindeki etkisi şüphesiz ki daha da yıkıcı olacaktır. *Cemal Süreya*’nın “*Sizin hiç babanız öldü mü?/Benim bir kere öldü kör oldum.*” dizeleri, vefatı duyulan kimsenin ailesinin yaşayacağı ıstırapı ortaya koymaktadır. Muhakkak böyle bir haberin ‘yalan’ niteliğinde ortaya atılmasının engellenmesi icap eder. Ancak bu amaç uğrunda ceza hukukuna başvurulup başvurulamayacağı ele alınması gereken bir sorundur.

Ceza, ancak son çare (*ultima ratio*) olarak başvurulması gereken bir müeyyidedir. Bir fiilin cezalandırılmasının sebebine dair kriterler üzerine doktrinde çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Yalan ölüm haberlerinin ortaya atılması ve yayılmasını engellemeye dönük olarak yasaklanması gereken fiiller belirlenmeli ve bu fiillerin bahsi geçen görüşler çerçevesinde ele

* Prof. Dr., Öğretim Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, erdal.yerdelen@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8796-2186.

** Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, burak.boz@asbu.edu.tr, 0000-0002-8282-3523.

alınarak cezalandırılabilir olup olmadıkları hatta cezalandırmanın bir gereklilik olup olmadığı tartışılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Cezalandırma teorileri, yalan ölüm haberi, dezenformasyon, ultima ratio, sosyal medya.

İNTERNETTE DEZENFORMASYON İLE KRİPTO PARA ALIM SATIMINA MÜDAHALENİN CEZA HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Doç. Dr. Yavuz ERDOĞAN**

ÖZET

Bildiri metninde öncelikle “Kripto para” kavramı ve benzer kavramlar hukuki boyutlarıyla açıklanacaktır. Akabinde bu paraların alım satımına aracılık eden kurumların hukuki yapısı incelenecektir. Zira burada yapılan manipülasyonlarda Sermaye Piyasası Kanunu’nun uygulanması mümkün değildir.

Sonrasında internette yapılan yayınlar yoluyla kripto para alım satımının etkilenmesinin hukuki boyutu tartışılacaktır. Bu noktada Sermaye Piyasası Kurumu ve Merkez Bankasının bu alım satımlarda etkisi de tartışılacaktır.

Özellikle Elon Musk’ın Amerika Birleşik Devletlerinden attığı twitler yoluyla ülkemizde binlerce insanın mağduriyetine ve ülkemizdeki milyonlarca doların yok olmasına sebep olduğu dikkate alındığında, yapılan dezenformasyonun önemi daha da çok ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde bu nedenle intihar eden insanların dahi olduğunu düşündüğümüzde sadece ekonomik değil, sosyal sonuçlarının da olduğunu görmekteyiz.

Biz çalışmamızda bu dezenformasyonların ceza hukuku bakımından değerlendirmesini yapacağız. Bu noktada ceza muhakemesi bakımından bakıldığında ispat güçlüğüne sonuçlarını da değerlendireceğiz.

Sonuç kısmında ise önerilerimiz dile getirileceğiz.

Anahtar Kelimeler: Kripto para, borsa, aracı kurum, dezenformasyon, dolandırıcılık.

* Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Antalya Bilim Üniversitesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, yavuz.erdogan@antalya.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4645-4326.

**SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA YALAN HABER YAYMA
(DEZENFORMASYON) FAALİYETLERİ VE CEZA HUKUKU SORUMLULUĞU:
TWİTTER ÖRNEĞİ**

*Dr. Öğr Üyesi Fatih YURLU**

*Dr. Öğr. Üyesi Orkun YILDIZ***

ÖZET

Sosyal network ve/veya sosyal medya olarak isimlendirilen birçok farklı uygulama geliştirilmiştir. Bu uygulamalar, her ne kadar ilk gelişim sürecinde kişilerin sosyalleşmesine yönelik özel bir sanal alan imkânı vermek amacıyla piyasaya sürülmüş olsa da uygulamaların sistem tasarımı sayesinde günümüzde, hem kamusal alanda bireysel fikirlerin yazılı ve görsel ifadelerle paylaşılabilirdiği hem de güncel gelişmeleri takip etmeye imkân sunan bir ekosistem halini aldığı görülmektedir. Bilinen en popüler sosyal medya platformlarından biri de Twitter'dır. Bu platform, getirdiği sistemsel değişim ve amaç ekseni değişimi sayesinde dünya genelinde çok kısa zamanda geniş bir kullanıcı kitlesine ulaşmıştır. Bununla birlikte hesaplamalı model tabanlı analiz teknolojileriyle bu platformun sunduğu imkanlar, özellikle veri edinimi, işlenmesi, bilgiye dönüştürülmesi ve veriler arasında anlamlı bir ilişki kurulabilmesine de imkân sağlamaktadır. Twitter platformunda maddi kazanç saiki veya siyasi saiklerle çok sayıda dezenformasyon faaliyeti hem bireysel hem de organize bir şekilde yapılabilmektedir. Buna karşılık hukuki otoriteler, bir taraftan bu dezenformasyon faaliyetleriyle mücadele etme yükümlülüğü altındayken diğer taraftan da en temel insan haklarından biri olan düşünceyi açıklama/yayma hakkına müdahale etmemek zorundadır. Bu çalışmanın amacı, Twitter özelinde sosyal medya platformları üzerinden yanıltıcı bilgilerle yönlendirme faaliyetlerini tanımlamak, sınıflandırmak ve ceza hukukuyla ilişkilendirmektir. Bu çalışmanın araştırma süreci kapsamında, sosyal medya analizi yöntemi kullanılarak ceza hukuku sorumluluğu gerektirebilecek dezenformasyon paylaşımları tespit edilip sınıflandırılacaktır. Akabinde ilgili paylaşımlar Türk ceza mevzuatındaki düzenlemelerle ilişkilendirilecektir. Çalışmanın örneklem kapsamı, Türkçe ifadelerle yanıltıcı sosyal medya paylaşımları ve ceza hukuku sorumluluğudur. Çalışmanın bilime ve topluma sağladığı katkılar,

* Doktor Öğretim Üyesi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi İİSBF, Uluslararası Ticaret Bölümü, fatihyurtlu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2905-7900.

** Doktor Öğretim Üyesi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, İİBF, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, yildiz.orkun@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6773-5859.

sosyal medyada dezenformasyon faaliyetlerini ceza hukuku sorumluluğu kapsamında ele alan, söz konusu faaliyetleri sınıflandıran ve ceza mevzuatının ilgili düzenlemeleriyle ilişkilendirildiği bir içeriğe sahip olan, alan yazındaki ilk çok disiplinli ortak çalışma özelliğini taşımasıdır. Çalışmada elde edilen ve sunulan bulgular, yürütme ve yasama organları için konuya ilişkin yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesinde fayda sağlayabileceği gibi diğer ilgililer bakımından da farkındalık oluşturabilecek ve alan yazına katkı sağlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon türleri, Twitter, sosyal medya suçları, yanıltıcı haber yayma, bilişim suçları.

İNTERNETTE BİREYLERE YÖNELİK DEZENFORMASYONUN CEZAI SORUMLULUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Dr. Öğr. Üyesi İnanç İŞTEN**

ÖZET

Günümüzde internetin kullanılmadığı herhangi bir iş alanı kalmadığı gibi, internet insan hayatının hemen hemen her yönden vazgeçilmez parçası hâline gelmiştir. İş ve özel hayatla bu derecede iç içe geçen internetin hayatımızı çok kolaylaştırdığı, bilgiye hızlı biçimde ulaşmamızı sağladığı açıktır. Bununla birlikte, internetin sağladığı kolaylıklar, bazı suiistimalleri de beraberinde getirmiştir. Zira insanlık tarihi boyunca başkalarının ticari sırlarına, kişisel verilerine ve hatta kişisel tercihlerine ulaşmak hiç bu kadar kolay olmamıştır.

Sanal dünya olarak da adlandırılan internetin iş hayatında, özel hayatta ve toplumsal hayattaki etkileri ise sanal değil, aksine ziyadesiyle gerçektir. İnternet, getirdiği faydaların yanında, bireylerin ve kurumların ciddi zararlara uğratılmasında araç olarak kullanılmakta, bu sayede birçok somut probleme de yol açmaktadır.

İnternetin yol açtığı risk ve zararlar çok çeşitlidir. Bu risk ve zararın en önemlilerinden biri, şüphesiz dezenformasyon olgusudur. İnternette dezenformasyonun birçok farklı amaçla ve çeşitli şekillerde yapıldığı ve önemli bir sorun alanı oluşturduğu görülmektedir. İnternette dezenformasyonun ceza hukukuyla kesiştiği alan oldukça geniştir. Bu kadar detaylı bir meseleyi bir bildiriye sığdırmak mümkün olmadığından, biz bireylere yönelik dezenformasyonun ceza hukuku boyutunu değerlendireceğiz.

Bildiri metninde öncelikle “dezenformasyon” kavramı açıklanarak, internet platformlarındaki görünüm şekillerine değinilecektir. Ardından, ürettikleri gerçeğe aykırı bilgilerle dezenformasyon kaynağı olan ve bu bilgileri yayan kişilerle bunları çeşitli platformlarda paylaşan kişilerin söz konusu eylemleri ceza hukuku bakımından değerlendirilecek, konuyla ilgili özellikle ceza muhakemesinde ispat bakımından yaşanan güçlükler değinilecektir. Ayrıca konuya ilişkin olarak 5651 sayılı Kanun’da yer alan tedbirlere

* Doktor Öğretim Üyesi, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, inanc.isten@antalya.edu.tr, 0000-0002-8755-7391.

kısaca değinilecektir. Sonuç kısmında ise tartışmaya açtığımız konulara yönelik çözüm önerilerimiz dile getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İnternet, sosyal medya, dezenformasyon, hakaret, iftira.

SERMAYE PİYASASI KANUNU'NDA DÜZENLENEN BİLGİYE DAYALI PİYASA DOLANDIRICILIĞI SUÇUNUN İNTERNET ORTAMINDA İŞLENMESİ

*Ar. Gör. Şeyda ALTUNTAŞ YILDIZ**

ÖZET

İnternetin hızla gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte internete erişim ve internet platformları üzerinden iletişim günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Facebook, Instagram, Twitter veya Youtbe gibi sosyal medya platformlarının yanında çeşitli haber sitelerinin veya blogların hem gerçek hem de tüzel kişiler tarafından yaygın şekilde kullanıldığı, hatta bir bilginin veya haberin doğru olup olmadığı kontrol dahi edilemeden bu ortamlarda saniyeler içinde yaygınlaştığı gerçektir. İnternetin bu denli yaygın kullanımı, insanlara çeşitli faydalar sağlasa da hem hızlı ve basit kullanımı hem de insanların kendilerine anonim olma fırsatı verdiği düşüncesi internet ortamında hukuka uygun olmayan veya suç teşkil eden hareketlerin yapılmasına yol açmaktadır.

İnternet ortamında işlenen suçlardan biri de 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu m. 107/2'de düzenlenen bilgiye dayalı piyasa dolandırıcılığı suçudur. Manipülasyon suçu olarak da adlandırılan piyasa dolandırıcılığı suçunun bu türünde, sermaye piyasasının araçlarının değerlerine veya yatırımcıların kararlarına doğrudan etki edebilecek yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi, haber, rapor veya yorumların yayılması ve bu suretle bir menfaat sağlanması söz konusudur. Bilgiye dayalı piyasa dolandırıcılığı suçu dezenformasyon yoluyla piyasada yapay fiyat oluşturmak ve bundan haksız bir çıkar sağlamak suretiyle gerçekleştirilmektedir. Sermaye piyasalarında yaşanan hızlı değişim düşünüldüğünde, suça vücut veren yalan, yanıltıcı veya yanlış bilgi, haber, rapor veya yorumların yayılması internet ortamında çok daha kolay olacak ve bu fiilleri işleyen kişiler kendilerini çok daha kolay gizleyebileceklerdir.

Çalışmamızda 6362 sayılı Kanun m. 107/2'de düzenlenen bilgiye dayalı piyasa dolandırıcılığı suçunun maddi unsurları ayrıntılı olarak incelenerek bu suçun internet

* Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, seyda.altuntas@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2898-143X.

ortamlarında işleniş Şekilleri ũzerinde durulacak ve ardından suĀun muhakeme usulũ incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Sermaye Piyasası Kanunu, manipũlasyon, piyasa dolandırıcılığı, bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığı, internette yanıltıcı bilgi.

**“PANDEMI”DEN “INFODEMI”YE: HUKUK PERSPEKTİFİNDEN
COVID-19 SALGINI ve DEZENFORMASYON**

*Doç. Dr. E. Eylem AKSOY RETORNAZ**

ÖZET

2020 yılından beri günlük hayatımızın önemli bir parçası haline gelen COVID-19 Coronavirüs salgını başlarda yalnızca toplum sağlığı bakımından bir tehlike oluşturmaktayken, salgına ilişkin yalan haberler ve dezenformasyonla birlikte başka bir toplumsal krizi de beraberinde getirmiştir. Yalan haberler ve yanlış bilginin yayılması yeni bir olgu olmamakla birlikte internet ve dijital teknolojilerin de etkisiyle salgına ilişkin yanlış bilgi ve yalan haberlerin yayılımı, Dünya Sağlık Örgütü’nün “pandemi” kelimesinden esinlenerek türettiği ve Türkçe’ye yanlış bilgi salgını olarak çevrilebilecek başka bir salgının, “infodemi”nin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Dünya Sağlık Örgütü günümüzde iç içe geçen bu iki krize dikkat çekmektedir.

Bu tebliğde yalan haber, dezenformasyon ve” infodemi” kavramları üzerinde kısaca durulduktan sonra, “infodemi”nin temel hak ve özgürlüklerle ilişkisi ve bazı hukuk sistemlerinden örneklerle “infodemi”yle mücadelede hukukun rolü incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, infodemi, yalan haber, dezenformasyon, ifade özgürlüğü.

* Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı, eaksoy@gsu.edu.tr ORCID: 0000-0002-4174-1775.

**SOSYAL MEDYA KULLANICILARININ YALAN HABER UYDURMA VEYA
YAYMA NEDENİYLE ALMAN CEZA KANUNU KAPSAMINDA CEZAI
SORUMLULUĞU**

*Doç. Dr. Meral EKİCİ**

*Ar. Gör. Dilek Özge ERDEM***

ÖZET

Sosyal medya, bloglar ve online forumlar aracılığıyla her internet kullanıcısı fikir ve görüşlerini açıklayabilmekte ve bunları dünya genelinde yayabilmektedir. Bu yayın ve açıklamalar doğruluk ve etik kurallara uygunluk açısından denetlenmemektedir. Bilerek veya bilmeyerek “gerçeğe aykırı haber” sosyal medya aracılığıyla yaygınlaşmaktadır. Yalan haberin, internet ve sosyal medya ağlarıyla kontrolsüz ve çok hızlı bir şekilde yayılması çağımız toplumları açısından ciddi bir probleme dönüşmüştür.

Almanya’da 2017 yılında yalan haberlerle mücadele amacıyla “Sosyal Medya Kanunu (NetzDG)” çıkartılmıştır. 2021 yılında bazı değişiklikler yapılan Alman Sosyal Medya Kanununda, sosyal medya hizmet sağlayıcıların rapor ve bildirim yükümlülüklerine, idari para cezası gerektiren eylemlere ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmakla birlikte, sosyal medya kullanıcılarının yalan haber niteliğindeki fiilleri nedeniyle cezai sorumlulukları konusunda bir yaptırım öngörülmemiştir. Alman Ceza Kanununda da doğrudan bu nitelikteki eylemleri cezalandıran özel bir düzenleme yoktur. Ancak yalan haber uydurma veya yalan haber yayma eylemleri Alman Ceza Kanununda düzenlenmiş olan çeşitli suç tipleri kapsamında cezalandırılabilir eylemlerdir. Bu bildiri kapsamında yalan haber yayma ya da uydurma niteliğindeki fiillerin Alman Ceza Kanununda düzenlenen hangi suç tiplerine uyduğu, bu fiiller nedeniyle hangi suçların işlenebileceği incelenecektir. Bu bağlamda sosyal medya kullanıcılarının cezai sorumlulukları Alman Ceza Kanunu açısından ele alınacaktır.

* Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, meral.ekici@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5857-5662.

** Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, ozge.erdem@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2226-7369.

Anahtar Kelimeler: Yalan haber, sosyal medya, Alman Ceza Kanunu, cezai sorumluluk, dezenformasyon.

İNFODEMİ

*Dr. Öğr. Üyesi Ezgi CANKURT**

ÖZET

Koronavirüs (Covid-19) pandemisinde sosyal medya üzerinden haberleşme ve bilgi alma sürecinde büyük bir artış yaşandığı bir gerçektir. Ancak pandemi herkesin bilgi almak istediği ana bir başlık olunca, konuya ilişkin olarak bilgi kirliliği de ortaya çıkmıştır. Enformasyon hakkı bir insan hakkıdır ve özellikle pandemi sürecinde bu hakla bağlantılı iki önemli hak daha kendini göstermiştir. Eşit enformasyon hakkı ve doğru enformasyon hakkı (dezenformasyondan korunma).

Virüse ilişkin yanıltıcı bilgilerin, sosyal medya platformlarında kolaylıkla yayılması beraberinde bilgi fazlalığını ortaya koymuştur. Özellikle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre bu infodemi olarak adlandırılmaktadır. Bu kelime “bilgi” ve “salgın” kelimelerinden esinlenerek türetilmiştir. Gerek Covid-19 hastalığının tedavi sürecinde gerekse bulaşa ilişkin olarak yanlış bilgiler ciddi oranda yayılım göstermiş ve göstermeye de devam etmektedir. Hatta bu süreç bazen maske takılması, bazen de aşırıya ilişkin gerçekleşmiştir.

Sosyal medya üzerinden gerçekleştirilen bu dezenformasyon içeren fiiller sonucunda kişiler, maruz kaldığı infodeminin etkisi ile Covid-19 tedbirleri konusunda daha da şüpheli yaklaşır, panik duyabilir. Dijital bir salgın olarak kabul edebileceğimiz infodemi sebebiyle, Covid-19 hastalığının tedavisinde yanlış yöntemler bu bilginin ulaştığı kişiler tarafından itibar edilebilir ve denenebilir. Bunun sonuçları kişilerde ölümcül etki de doğurabilir.

İnfodemi gibi, internette yer alan diğer dezenformasyon filleri hakkında özellikle Ceza Hukuku alanında getirilebilecek yaptırımlar tartışılmakta olan güncel bir konudur. Ancak konuya ilişkin olarak Ceza Hukuku'nun “ultima ratio” karakteri ile hareket etmek önem arz etmektedir.

Infodemi bakımından etkili önlemlerden birisi, yeni medya okur yazarlığı eğitimlerinin artırılması olabilir. Bununla beraber Covid-19 sürecine ilişkin resmi sitelerde yazılan resmi bilgilerin paylaşılması, sahte bilgilerin daha da yayılmasını önleyecektir. Öte yandan infodemi

* Doktor Öğretim Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, eankurt@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3869-3290.

yaratlan fiiller bakımından Ceza Hukuku başta olmak üzere hukuksal sorumluluk tartişmaları da güncelliğini uzun bir süre koruyacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnfodemi, Covid-19, sosyal medyada dezenformasyon, dezenformasyondan korunma hakkı, ultima ratio ilkesi.

İSLAM HUKUKUNDA ASILSIZ HABERLER YAYARAK KAMU DÜZENİNİ BOZMA SUÇU: ERÂCİF NEŞRETME

*Ar. Gör. Mehmet BARUTÇU**

*Ar. Gör. Süleyman TEPE***

ÖZET

Arapça kökenli bir kavram olan “Eracif” yalan ve uydurma sözler demektir. Bu kavram İslam hukukunun temel kaynağı olan Kur’an-ı Kerim’de Ahzab suresi 60. Ayette; asılsız haber yayan kimseler demek olan “mürCIFun” ifadesiyle kendisine yer bulmaktadır. Eracif neşretmek ise; halkı tahrik etmek amacıyla telaş ve korkuyu sebep olan yalan haberler yaymak demektir. İslam Hukuku Kamu düzenini azami ölçüde koruyan ve bunun için mühim tedbirler alan bir hukuk sistemidir. Bu nedenle kamu düzenini temelden sarsma potansiyeli olan eracif neşri İslam hukuku tarafından yaptırıma bağlanıp bir suç türü olarak düzenlenmiştir.

Asılsız haber yaymak suretiyle kamu düzenini bozmak geçmişe nazaran günümüzde internet aracılığıyla çok daha rahat bir şekilde icra edilebilmektedir. Dolayısıyla bu suçun sonuçları çok daha vahim neticelere sebep olabilmektedir. Bu nedenle toplum düzenini sağlamakla görevli olan devletin bu suça yönelik daha yerinde ve caydırıcı hukuki düzenlemeler yapması icap etmektedir. Bu noktada kadim bir hukuk sistemi olan İslam hukukunun düzenlediği eracif neşretme suçunun incelenmesi hiç kuşkusuz günümüz hukuk dünyasına yeni ve farklı perspektifler kazandıracaktır.

Bu çalışmada asılsız haberler yayarak kamu düzenini ihlal eden söz ve fiillerin İslam Hukuku açısından değerlendirilmesi yapılacaktır. Bu minvalde eracif suçunun görünüm şekilleri olan inanç değerleri noktasında toplumu şüpheye düşürmek, olağanüstü dönemlerde egemen otoriteyi zayıflatmak veya düşman kuvvetleri lehine bir durum yaratmaya çalışmak ve genel ahlakı bozmak amacıyla söz veya fiiller ile asılsız haberler yayma üzerinde durulacaktır. Daha sonra suçun yaptırımları üzerinde durulmaya çalışılacak ve akabinde eracif neşri ile ifade

* Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi İslam Hukuku Anabilim Dalı, mehmet.barutcu@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5502-3045.

** Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı, suleyman.tepe@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6674-8738.

hürriyeti arasındaki ilişkiye genel hatlarıyla değinilecektir. Bu çalışma yapılırken tefsir kitapları ve literatürdeki ilgili kaynaklardan istifade edilecek ve konunun somut bir hale getirilmesi adına Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi ve İstanbul Şeriyye Sicillerinden yeteri kadar örnek mahkeme kararına yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İslam hukuku, kamu düzeni, mürcifun, erâcif neşri, tazir cezası.

ŞANGAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ PERSPEKTİFİNDEN İÇ İŞLERİNE KARIŞMAMA İLKESİNİN İHLALİ OLARAK ENFORMASYON SALDIRILARI

*Tabriz JAFAROV **

ÖZET

İçişlerine karışmama ilkesi Birleşmiş Milletler antlaşması tarafından hükme bağlanan ve uluslararası hukukun egemen eşitlik prensibinden yola çıkarak oluşturduğu devletlerin beraberliği tezinin olmazsa olmazlarından. Bu prensipten yola çıkılarak devletlerin siyasi bağımsızlıklarını da kapsamayacak bir şekilde iç işlerine müdahale mevcut uluslararası hukuk tarafından yasaklanmaktadır. Prensibin içeriği çok geniş olduğu için olayların duruma göre değerlendirilmesi ve müdahalenin gerçekleşip gerçekleşmediğine karar verilmesi elzemdir.

Son dönemler internetin getirdiği realite hasebi ile enformasyon kavramı daha da yaygınlaşmış, dünya ahalisinin son istatistiklere göre yüzde 60'ından fazlasının çevrimiçi olması ile birlikte daha da güncellenen enformasyon kavramı iç işlerine müdahale edilmemesi prensibi bağlamında da önem arz etmeye başlamıştır. Zira Birleşmiş Milletler (BM) üyesi olan ülkelerin bazıları enformasyon savaşı, enformasyon terörü, enformasyon saldırıları gibi yeni tanım ve terimleri istifade etmekte ve hatta kendi ulusal yasalarını ve uluslararası hukuk nokta-i nazardan ise ilgili teamül oluşturabilecek nitelikteki davranışlarını bu temeller üzerine inşa etmektedirler. Bahsettiğimiz tanımlar üzerinden güvenlik doktrini oluşturmaya çalışan devletler çoğunlukla Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) şemsiyesinde birleşmiş bulunmaktadır. Hakeza Rusya ve Çin'in başını çektiği bu grup tarafından üzerinde daha geniş bir şekilde duracağımız ve enformasyon temelli kavramlar kendilerinin egemenlik ve güvenliklerine münasebette bir tehdit olarak görülmekte ve bu çerçevede hatta meşru müdafaa hakkına kadar gidecek önleyici tedbirlerin alınması uygun görülmektedir. Nitekim çalışmamızda iç işlerine karışmama temelinde ŞİÖ tarafından inşa edilen güvenlik kapsamlı enformasyon kavramları incelenecek ve bahsi geçen tanımlara dayalı olarak gerçekleştirilen hangi eylemlerin

* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Doktora Öğrencisi, Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı, tebriz.rauf@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7087-6919.

uluslararası hukuk çerçevesinde iç işlerine karışmama yasağının ihlali olduğuna dair tespitler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Enformasyon savaşı, iç işlerine müdahale, uluslararası hukuk ve enformasyon savaşı, Şangay İşbirliği Örgütü ve enformasyon savaşı, iç işlerine karışmama.

İNTERNETTE DEZENFORMASYON VE HUKUK **SEMPOZYUMU**

SYMPOSIUM ON DIGITAL DISINFORMATION AND LAW

16 Mayıs 2022

1. Oturum:

Çevrimiçi Platformlarda Dezenformasyon (9:30-11:00)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Bülent Kent

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

İNTERNET SİTELERİNİN ÇEREZ (COOKIES) POLİTİKALARINDA DEZENFORMASYON VE HUKUKİ BOYUTU

Prof. Dr. Seldağ Güneş Peschke

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Lutz Peschke

Bilkent Üniversitesi

Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Yasin Aydoğdu

Kırıkkale Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

İNTERNETTE DEZENFORMASYONLA MÜCADELE TARTIŞMALARI BAĞLAMINDA ANAYASA MAHKEMESİ'NİN WIKIPEDIA KARARI

Doç. Dr. Yasin Söyler

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

SOSYAL MEDYADA YALAN HABER VE KİŞİLİK HAKKI

Dr. Öğr. Üyesi Merve Ayşegül Kulular İbrahim

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

AMERİKAN HUKUKU PERSPEKTİFİNDE SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA DEZENFORMASYON SORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Dr. Samet Tatar

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

2. Oturum:

Dezenformasyona Karşı Regülasyon Çalışmaları (11:00-12:30)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Murat Sezginer

TOBB Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

DEZENFORMASYONLA HUKUKİ MÜCADELEDE FRANSIZ HUKUKU ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Özge Okay Tekinsoy

Hacettepe Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

DEZENFORMASYONUN ENGELLENMESİNDE İDARE HUKUKUNUN MÜDAHALE ARAÇLARI

Öğr. Gör. Uğur Cem Türker

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE BİR AB YAKLAŞIMI: PAYDAŞLARIN İŞBİRLİĞİ

Arş. Gör. Sena Kontoğlu

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

ÇEVİRİM İÇİ DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE KAZUİSTİK YÖNTEM: SINGAPUR ÖRNEKLİĞİ

Av. Abdullah Ahmet Kaynar

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu



Sempozyum çevrim içi olarak yapılacak ve **ASBÜYouTube**
kanalı üzerinden yayınlanacaktır.

youtube.com/channel/UCVV0heSLkr85AZLQ-PFBsdg

cyberlaw@asbu.edu.tr — cyberlaw.asbu.edu.tr

İNTERNETTE DEZENFORMASYON VE HUKUK **SEMPOZYUMU**

SYMPOSIUM ON DIGITAL DISINFORMATION AND LAW

16 Mayıs 2022

3. Oturum:

Dezenformasyon Karşısında Hak ve Özgürlüklerin Korunması (12:30-14:00)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Mustafa Avcı

Anadolu Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 2018/14884 SAYILI KARARI IŞIĞINDA İNTERNET YOLUYLA YAPILAN YAYINLARDA KİŞİLİK HAKLARI İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Şerife Yıldız Akgül

Anadolu Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

BİLGİ ALMA HAKKI KAPSAMINDA BİLGİNİN DOĞRULUĞUNUN GEREKLİLİĞİ VE YANLIŞ VEYÂ YALAN BİLGİ VERENLERİN SORUMLULUĞU

Öğr. Gör. Mustafa Kenan Ustahaliloğlu

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İHAM İÇTİHAHLARI IŞIĞINDA KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ LEKELENMEME HAKKI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Arş. Gör. Alparslan Dereli

Akdeniz Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

İNTERNET ORTAMINDAKİ DEZENFORMASYONUN HÂKİMLERİN BAĞIMSIZLIĞI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Hüseyin Zorlu

Yozgat Bozok Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

4. Oturum:

Dezenformasyondan Doğan Hukuki Sorumluluk (14:00-15:30)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Mehmet Emin Bilge

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

BANKALARIN İTİBARINI ZEDELEYİCİ AÇIKLAMALAR VE TİCARET HUKUKU AÇISINDAN BAŞLICA SONUÇLARI

Dr. Öğr. Üyesi Semih Sırrı Özdemir

Hacettepe Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

HAKSIZ REKABETTE BİLİŞİM KURULUŞLARININ SORUMLULUĞU

Dr. Öğr. Üyesi Betül Aktaş Ertan

Maltepe Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN DOKTORLARA YAPILAN SALDIRILAR

Dr. Gülşen Köse

Danıştay Tetkik Hakimi

DİJİTAL MEDYADA DEZENFORMASYONUN TELİF HAKKI VE SINIRLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Dr. Ayça Zorluoğlu Yılmaz

Hacettepe Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ÖZEL HUKUKTA İNTERNET ORTAMINDAKİ ASILSIZ BİLGİ PAYLAŞIMININ ÖNLENMESİ

Arş. Gör. Hasan Ali Güçlü

Ufuk Üniversitesi
Hukuk Fakültesi



Sempozyum çevrim içi olarak yapılacak ve **ASBÜYouTube** kanalı üzerinden yayınlanacaktır.

youtube.com/channel/UCVV0heSLkr85AZLQ-PFBsdg

cyberlaw@asbu.edu.tr — cyberlaw.asbu.edu.tr

İNTERNETTE DEZENFORMASYON VE HUKUK **SEMPOZYUMU**

SYMPOSIUM ON DIGITAL DISINFORMATION AND LAW

16 Mayıs 2022

5. Oturum:

Dezenformasyondan Doğan Cezai Sorumluluk I (15:30-17:00)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Olgun Değirmenci
TOBB Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

YALAN ÖLÜM HABERİ YAYMAK CEZALANDIRILMALI MIDIR?

Prof. Dr. Erdal Yerdelen
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Arş. Gör. Burak Boz
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

İNTERNETTE DEZENFORMASYON İLE KRİPTO PARA ALIM SATIMINA MÜDAHALENİN CEZA HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Yavuz Erdoğan
Antalya Bilim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA YALAN HABER YAYMA (DEZENFORMASYON) FAALİYETLERİ VE CEZA HUKUKU SORUMLULUĞU: TWITTER ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Yurtlu
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Orkun Yıldız
İzmir Demokrasi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İNTERNETTE BİREYLERE YÖNELİK DEZENFORMASYONUN CEZAİ SORUMLULUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi İnanç İştin
Antalya Bilim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

SERMAYE PİYASASI KANUNU'NDA DÜZENLENEN BİLGİYE DAYALI PİYASA DOLANDIRICILIĞI SUÇUNUN İNTERNET ORTAMINDA İŞLENMESİ

Arş. Gör. Şeyda Altuntaş Yıldız
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

6. Oturum:

Dezenformasyondan Doğan Cezai Sorumluluk II (17:00-18:30)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Erdal Yerdelen
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

PANDEMİ'DEN "İNFODEMİ"YE: HUKUK PERSPEKTİFİNDEN COVID-19 SALGINI VE DEZENFORMASYON

Doç. Dr. E. Eylem Aksoy Retornaz
Galatasaray Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

SOSYAL MEDYA KULLANICILARININ YALAN HABER UYDURMA VEYA YAYMA NEDENİYLE ALMAN CEZA KANUNU KAPSAMINDA CEZAİ SORUMLULUĞU

Doç. Dr. Meral Ekici
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Arş. Gör. Dilek Özge Erdem
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

İNFODEMİ

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi Cankurt
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

İSLAM HUKUKUNDA ASILSIZ HABERLER YAYARAK KAMU DÜZENİNİ BOZMA SUÇU: ERÂCİF NEŞRETME

Arş. Gör. Süleyman Tepe
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Arş. Gör. Mehmet Barutçu
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ŞANGAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ PERSPEKTİFİNDEN İÇ İŞLERİNE KARIŞMAMA İLKESİNİN İHLALI OLARAK ENFORMASYON SALDIRILARI

Tabriz Jafarov
Ankara Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kamu Hukuku Doktora Öğrencisi



Sempozyum çevrim içi olarak yapılacak ve **ASBÜYouTube**
kanalı üzerinden yayınlanacaktır.

youtube.com/channel/UCVV0heSLkr85AZLQ-PFBsdg

cyberlaw@asbu.edu.tr — cyberlaw.asbu.edu.tr

